

บทนำ

พริก (*Capsicum* spp.) เป็นพืชผักตระกูลพริก (Solanaceae) เช่นเดียวกับมะเขือและมะเขือเทศ พริกมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนไทยมาก มีการนำมาบริโภคในอาหารแต่ละมือ ในรูปของพริกสด พริกแห้งและพริกป่น มีการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในรูปของพริกสด และพริกแห้ง แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น พริกแห้ง พริกป่น พริกดอง พริกแกง และซอสพริก เป็นต้น พริกมีสาร capsaicin ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการรักษาโรคได้หลายชนิด (กมล และคณะ, 2544) พริกยังมีคุณค่าทางอาหารโดย พริกเผ็ดที่มีสีแดง มีไวตามินเอ และซีสูงมาก (Lorenz and Maynard, 1980) พริกมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ มูลค่าการส่งออกในรูปผลสด ซอสพริกและพริกแห้ง รวม 900 ล้านบาทต่อปี (กรมวิชาการเกษตร, 2544)

พริกที่นิยมปลูกในประเทศไทย จำแนกตามความเผ็ด คือพริกที่รสไม่เผ็ด หรือเผ็ดน้อย ได้แก่ พริกหวานและพริกหยวก และพริกที่มีรสเผ็ด ได้แก่ พริกใหญ่ พริกขี้หนูเม็ดใหญ่และพริกขี้หนูเม็ดเล็ก (สุชีลา, 2536) พันธุ์ที่นิยมปลูกมีทั้งพันธุ์ผสมเปิด ที่เกษตรกรสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองในฤดูการถัดไปได้ และพันธุ์ลูกผสมที่ปัจจุบันมีบริษัทผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลิตออกมาหลายพันธุ์ แต่เกษตรกรไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์จากพันธุ์ลูกผสมไปปลูกต่อไป เนื่องจากจะเกิดความแปรปรวนของพันธุ์ แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์พืชผักของประเทศไทยอยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้พันธุ์พริก ที่จำหน่ายในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการทดสอบพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะภาคใต้ เป็นภูมิภาคที่มีสภาพอากาศที่ไม่ร้อนจัด มีฤดูฝนค่อนข้างยาวนานและมีปริมาณน้ำฝนมาก ทำให้ต้องการพันธุ์พืชที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น

อีกทั้งการเพาะปลูกพริกทำได้โดยการใช้เมล็ดพันธุ์ เกษตรกรสามารถเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์หรือเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ในระยะที่เหมาะสม ทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี (วัลลภ, 2540) เนื่องจากการเก็บเกี่ยวเป็นจุดเริ่มต้นที่กำหนดคุณภาพเบื้องต้นของเมล็ดพันธุ์พืชแต่ละกอง เมล็ดพันธุ์พืชมีคุณภาพเป็นเมล็ดพันธุ์ดีที่สุดในระยะสุกแก่ทางสรีรวิทยา (physiological maturity) ซึ่งเป็นระยะที่เมล็ดพันธุ์มีความงอก ความแข็งแรง และน้ำหนักแห้ง รวมทั้งผลผลิตเมล็ดพันธุ์สูงสุด (จวงจันท์, 2529) จึงควรเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ให้เร็วที่สุดหลังจากเมล็ดพันธุ์สุกแก่ หากปล่อยให้เมล็ดพันธุ์ที่สุกแก่ไว้บนต้นพืชในแปลงปลูกนานเกินไปทำให้เมล็ดพันธุ์เสียคุณภาพและน้ำหนักเมล็ดพันธุ์ไป (ขวัญจิตร์ และวัลลภ, 2537) ในการเพาะปลูกเกษตรกรมักใช้เมล็ดพันธุ์ที่ซื้อหรือเก็บพันธุ์เองไม่หมดในครั้งเดียว จึงทำให้ต้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ที่เหลือไว้ การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เป็นขั้นตอนหนึ่งของการผลิตพืช ในการเพาะปลูกจำเป็นต้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ไว้ระยะหนึ่งจนกว่าจะถึงฤดูปลูก (วัลลภ, 2529) เมล็ดพันธุ์แต่ละชนิดมีอายุการเก็บรักษาได้นานต่างกันเนื่องจากองค์ประกอบทางเคมีและโครงสร้างของเมล็ดพันธุ์ต่างกัน (Copeland and Crookston, 1985) เมล็ดพันธุ์จะคงความมีชีวิตได้นาน ถ้าเก็บรักษาในสภาพที่เหมาะสมกับเมล็ดพันธุ์พืชชนิดนั้น

ดังนั้น การศึกษาหาพันธุ์พริกที่สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูงในภาคใต้ รวมทั้งศึกษาอายุ การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พริกพันธุ์ผสมเปิดที่ปลูกอยู่แล้วในภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น สำหรับเป็นแนวทางให้เกษตรกรนำไปใช้ต่อไป